

вулиці. Вона йому наворожила загибель. Мішка Япончик був естетом. Він любив мистецтво, красивих жінок, красиві речі. Але не менше він любив рідне місто, до якої був сильно прив'язаний. І сьогодні його привид в костюмі в смужку і з тростиною з золотим наконечником у руці можна зустріти як в улюбленому ним Оперному театрі, так і на рідній Молдаванці.

Нерозривно з Одесою і ім'я королеви німого кіно Віри Холодної, пам'ятник якому встановлено на Преображенській вулиці біля будинку, в якому вона жила під час зйомок фільму і де, захворівши "іспанкою", померла. Її поховали всупереч її волі на місцевому Преображенському цвинтарі, а коли цвинтар ліквідували, то її могила була назавжди втрачена. Біля її пам'ятника одесити часто залишають букетики її улюблених фіалок і, згідно з легендою, її привид завжди приходить туди, щоб забрати квіти.

Легенди і міфи огортають Одесу і в наші дні. Прикладом тому служить легенди про створення Тещинового мосту. Перша легенда свідчить що, самий вузький і довгий міст був побудований в місті для того, щоб високопосадовцю було простіше ходити на млинці до тещі. Інша жартівлива легенда говорить, що з цього мосту кидалися вниз чоловіки, замучені своїми тещами, звідси і назва. Але вже без жартів є відомості, що висока огорожа на мосту з'явилася через кілька років після його споруди, нібито після випадків самогубства.

Одесити вірять, що кожен будинок, вулиця, район міста має свою історію і свою таємницю і все їх неможливо перерахувати. Та це й не потрібно. Просто приїжджайте в наш гостинний південне місто, і ви зможете все це побачити своїми очима.

УДК 159.96

Томчук О. – курсант гр. 513 ПС

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ТРАНСФОРМАЦІЯ СМИСЛОВОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ З ТРАВМАТИЧНИМ ДОСВІДОМ УЧАСТІ В БОЙОВИХ ДІЯХ

Науковий керівник: к. псих. н. Сторожук Н. А.

Tomchuk O.

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kiev

TRANSFORMATION OF THE SEMANTIC SPHERE OF THE PERSONALITY WITH TRAUMATIC EXPERIENCE OF PARTICIPATION IN FIGHTING

Supervisor: Ph. D. of Psychological Sciences Storozhuk N. A.

Ключові слова: ПТСР, діяльнісно-смісловий підхід, реабілітація комбатантів

Keywords: PTSD, activity and semantic approach, combatant rehabilitation

Травматичний досвід участі у бойових діях негативним чином впливає на психічний стан військовослужбовців – можливі випадки розвитку посттравматичного стресового розладу. Виділення нозологічної форми ПТСР має позитивні і негативні сторони. Позитивним можна вважати потужне пробудження наукового інтересу до проблематики цієї теми та уніфікації в поясненні маси розрізнених емпіричних і

клінічних даних. Негативна сторона зросла від абсолютизації позитивної: встановилось вузько клінічне трактування цього феномена. Всі або майже всі психологічні страждання, колізії особистості, яка пережила травматичний досвід стали пояснювати, приписуючи діагноз ПТСР в тій чи іншій формі. Накопичується маса досліджень, які пропонують варіації ПТСР зі всілякими ознаками і описами, в яких один і той же діагностичний ярлик «навішується» різним групам учілілих. Все ж, проблема впливу травматичних подій на особистість залишається відкритою.

На нашу думку, головним об'єктом в дослідженні феномену ПТСР має бути смислова сфера особистості. Опираючись на діяльнісно-смисловий підхід, ми зазначаємо, що головним чинником механізму особистісного розвитку, саморегуляції, самодетермінації, самоактуалізації є особистісний смисл, як найвища ланка в ієрархічній структурі особистості.

Першим аспектом цього феномену є те, що смислова сфера особистості виступає значущим етіологічним фактором та детермінантою процесу розвитку симптомокомплексу ПТСР. Другий аспект стосується розуміння симптомів ПТСР учасників бойових дій, як кризового стану особистості викликаним переживанням трансординарного досвіду. Під трансординарним досвідом ми розуміємо такі травматичні події, смисл яких неможливо зв'язати з ординарним (повсякденним) буттям особистості. Інакше кажучи, учасник бойових дій страждає від повсякденної життєдіяльності, переживши «не повсякденне» – тобто, ординарне буття трансординарної особистості. Досвід небуття, переживання особистісної «мікросмерті», як антагоніст «буття до травматичних подій», не має можливості інтегруватися. Сформувалась нова особистість, яка не знаходить свого місця в житті (криза ідентичності). Такий стан характеризується тим, що особистість знаходиться в рамках системи координат соціально-психологічного виживання.

Як бачимо, травматичний досвід перш за все трансформує смислову сферу і, як наслідок, змінюється вектор мотивації на такі цінності, які не характерні повсякденному життю комбатантів, але притаманні кризовим, екстремальним ситуаціям. Особистісний смисл, який був маяком в ситуації «до травматичної події», втрачаючи свої орієнтовні функції, не веде нікуди в ситуації «після». Втрата смислу призводить не тільки до синдрому смислоутрати, а й пробуджує потужну мотивацію до його пошуку. Парадокс в тому, що мотивація пошуку смислу актуалізується в ситуації втрати смислу. Смисл втрачено і життя втрачає орієнтири, але включається надситуативна активність пошуку нових орієнтирів.

Таким чином, посттравматичні стресові розлади, на наш погляд, потрібно визначати, як посттравматичний стресовий розлад смислу, а процес реабілітації комбатантів має бути системним та комплексним, включаючи інтеграцію смислової сфери особистості.